

МОНІТОРИНГ ФАЛЬСИФІКАЦІЇ БДЖОЛИНОГО МЕДУ РІЗНОГО БОТАНІЧНОГО ПОХОДЖЕННЯ, ЩО РЕАЛІЗУЄТЬСЯ У М. ХЕРСОНІ

Півень О.

к.в.н., доцент,

Мусієнко І.

студент-магістрант 5 курсу спеціальності 212

Одеський державний аграрний університет, м. Одеса

e-mail: olhapiven@gmail.com

Актуальність проблеми. Бджолиний мед є цінним харчовим продуктом, про чудові смакові та лікувальні властивості якого відомо з давніх часів. Україна є одним із крупних постачальників меду на світовий ринок. Дані літературних джерел свідчать, що український мед користується попитом у Чехії, Німеччині, Угорщині, США, Польщі, Словаччині та є конкурентоспроможним на європейському та світовому ринках [1].

Багатий хімічний склад, оптимальне співвідношення компонентів роблять бджолиний мед незамінним продуктом харчування. Проте, мед не є дешевим продуктом, що майже не відбивається на його попиті. Тому часто несумлінні виробники піддають цей продукт фальсифікації, переважно з метою здешевлення сировини або маскуванню дефектів. Найчастіше мед піддається видовій та якісній фальсифікаціям [2, 3]. Так, існують повідомлення, що значна частина меду, який реалізується на ярмарках, не відповідає діючим вимогам за рядом показників [4].

Літературні дані свідчать, що способи фальсифікації меду є різноманітними і численними. Загалом, розрізняють фальсифікації асортиментні, якісні, кількісні, вартісні й інформаційні. Деякі види фальсифікації меду визначити досить проблематично. Найбільш поширеними видами фальсифікації меду є: цукровий сироп, штучний інвертований цукор, мед із домішками цукру [5]. Також зустрічається кваліметричний спосіб фальсифікації [6].

Одним із показників, які можуть свідчити про якість та натуральність бджолиного меду, є діастазне число. Проте, слід пам'ятати, що воно залежить від ботанічного та географічного походження сировини й може коливатись в значних межах [7].

Українські вчені зазначають, що доцільним є при санітарно-гігієнічному контролі якості, безпечності і фальсифікації бджолиного меду користуватися вимогами чинного ДСТУ 4497:2005 «Мед натуральний. Технічні умови», а для експрес-визначення якості, безпечності і фальсифікації цього продукту рекомендують використовувати рефрактометр РОСКЕТ-РАЛ-3 (Польща). Автори зазначають, що за його допомогою можна визначити масову частку сухої речовини меду із подальшим вираховуванням масової частки води та його фальсифікації [8, 9].

Виходячи з актуальності питання, про що свідчать літературні джерела, метою нашої роботи було дослідити зразки меду різного ботанічного походження, що реалізуються на «Центральному ринку» м. Херсона, на предмет фальсифікації.

Матеріали і методи досліджень. Дослідження проводили на базі лабораторії кафедри ветеринарної гігієни, санітарії і експертизи Одеського державного аграрного університету. Для проведення досліджень було відібрано по 5 зразків різнотравного, акацієвого та соняшникового медів (всього 15 проб) на «Центральному ринку» м. Херсона. Зразки відбирали у різних виробників рандомно. Зразки меду досліджували на предмет фальсифікації крохмалем, желатином, додаванням сахарози, а також крейдою за загальноприйнятими методиками [10]. Також, під час досліджень керувались чинним ДСТУ [11].

Результати досліджень. У ході проведення досліджень зразків бджолиного меду різного ботанічного походження на предмет фальсифікації отримано дані, які відображено у таблиці 1.

Таблиця 1. **Результати моніторингу фальсифікації меду (n=15)**

Вид зразків	Кількість зразків	Вид фальсифікації			
		Крохмалем/ борошном	Желатином	Сахарозою	Крейдою
Різнотравний	5	0	0	0	0
Акацієвий	5	0	1	1	0
Соняшниковий	5	0	1	0	0

Наведені дані свідчать, що серед зразків меду із різнотрав'я не виявлено жодного із досліджуваних випадків фальсифікацій. Ми це пов'язуємо із більш низькою вартістю продукту у порівнянні із іншими видами бджолиного меду, зокрема монофлорними.

Найбільшу кількість випадків фальсифікацій встановлено у зразках акацієвого меду. Так, із 5-и проб у одному зразку виявлено домішки желатину, а ще в одному – домішки сахарози, що загалом становить 40 % випадків. У той же час у зразках акацієвого меду не виявлено фальсифікації шляхом додавання крохмалю або борошна та крейди.

Соняшниковий мед – це мед, який переважно експортується з України. Нами встановлено фальсифікацію одного зразка соняшникового меду шляхом додавання желатину, що становить 20 % відносно загальної кількості досліджених зразків даного виду продукту.

Загалом, із 15-и дослідних зразків у 3-х виявлено наявність фальсифікації, що становить 20 % відносно загального обсягу дослідження.

При цьому на відсоток фальсифікації желатином прийшлося 13,3 % випадків, а на випадки фальсифікації сахарозою – 6,7 %.

Висновки. Найчастіше фальсифікації піддаються монофлорні меди, які характеризуються вищою вартістю. Так, із досліджених зразків бджолиного меду різного ботанічного походження, які реалізуються на «Центральному ринку» м. Херсона, у 20 % виявлено фальсифікацію. Переважала фальсифікація шляхом додавання желатину (13,3 %). Тому, під час проведення ветеринарно-санітарної експертизи даного виду продукту фахівцям слід більше уваги приділяти питанням можливої фальсифікації бджолиного меду.

Література

1. Хіцька О. А. Аналіз відповідності показників якості вітчизняного меду міжнародним вимогам. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. " Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Сучасний розвиток ветеринарної медицини та технологій тваринництва " (БНАУ, 27-28 вересня 2018 р.). Біла Церква, 2018. С.36–38.
2. Салеба Л. В., Кудельська А. В. Оцінка якості меду різного ботанічного походження. Тези доповідей Міжнародної науково-технічної конференції «Стан і перспективи харчової науки та промисловості». 2017. С. 38–39.
3. Тихомірова О. О., Ромелашвілі О. С. Виявлення проблем, пов'язаних з проведенням аналізу якості меду. Збірник матеріалів XIII наук.-практ. конференції «Управління якістю в фармації, 17.05.2019 р. С. 155–156.
4. Руденко К. В., Якушкин И. В. Ветеринарно-санитарная экспертиза меда, реализуемого на медовых ярмарках г. Омска. Научный альманах. 2017. №. 4-3. С. 377–380.
5. Науменко А. Г. Виды и способы фальсификации меда. Актуальные проблемы инфекционной патологии и биотехнологии: материалы XII-й Международной студенческой научной конференции. 30 мая-31 мая 2019 г. Ульяновск: УлГАУ, 2019. С. 268–271.
6. Воробьева Е. В., Сиренко В. В. Фальсификация меда и методы ее выявления. Вестник научно-технического творчества молодежи Кубанского ГАУ. 2017. С. 7–10.
7. Адамчук Л. О., Білоцерківець Т. І. Ферментативна активність меду – ознака якості та натуральності. Біоресурси і природокористування. 2015. Т. 7. №. 1-2. С. 110–114.
8. Лясота В. П., Богатко Н. М., Букалова Н. В. Санітарно-гігієнічна експертиза меду – запорука якості та його безпечності. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. " Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту: Сучасний розвиток ветеринарної медицини та технологій тваринництва " (БНАУ, 27-28 вересня 2018 р.). Біла Церква, 2018. С.34–36.
9. Лясота В. П., Богатко Н. М., Букалова Н. В., Богатко Л. М., Колодка А. В. Санитарно-гигиеническая оценка меда по показателям

качества и безопасности. Актуальные проблемы интенсивного развития животноводства. Горки, 2019. Ч. 2. С. 179–185.

10. Довгань В. П. Хіміко-бактеріологічний аналіз: Підручник. Київ: «А.С.К.», 2005. 320 с.

11. ДСТУ 4497:2005. Мед натуральний. Технічні умови. Київ: Держстандарт України, 2007. 25 с.

БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЗБУДНИКА ПАРВОВІРУСНОГО ЕНТЕРИТУ СОБАК

Похилець К.*

здобувач вищої освіти СВО «Магістр»
факультет ветеринарної медицини
Полтавська державна аграрна академія
e-mail: kateryna.pokhylets@ukr.net

Актуальність проблеми. На сьогоднішній день собаківництво є досить популярним. Собаки стали невід'ємною частиною людського життя. Їх використовують у охороні, службі, спорті тощо. З'являється багато розплідників, а утримання великої кількості тварин на обмежених площах створює сприятливі умови для виникнення захворювань різної етіології, зокрема інфекційних. Однією з таких хвороб є парвовірусний ентерит, який завдає значних економічних збитків власникам через високу летальність цуценят і молодих собак [5].

А для попередження виникнення цієї хвороби та її ліквідації важливо враховувати біологічні особливості збудника інфекції.

Матеріали і методи досліджень. Матеріалом досліджень були доступні інформаційні джерела щодо проблеми парвовірусного ентериту.

Результати досліджень. Парвовірусний ентерит собак (*Parvovirus enteritis canine*) – висококонтагіозна хвороба, як проявляється жовчоподібною блювотою, геморагічним гастроентеритом, міокардитом, зневодненням організму і високою летальністю, що коливається, в залежності від форми прояву, від 10 до 70% [4, 5].

До захворювання сприйнятливі майже всі представники з родини псових і куніцевих: собаки, вовки, лисиці, шакали, койоти, фенеки, тхори, ласки. Більш чутливі і тяжче хворіють ослаблені тварини та цуценята віком від 2 місяців до року.

Стосовно породною схильності, то найбільш чутливі породи – лайки, англійський бульдог, бульмастиф, ротвейлер, чихуахуа, бігль, німецька вівчарка. Найменш чутливими до парвовірусного ентериту є боксери, такси, той-тер'єри та шпіци [5].

---

*Науковий керівник - кандидат ветеринарних наук, доцент Тітаренко О.